

מה זו בכלל קרן השתלמות?

- שלא כמו קרן פנסיה, קרן השתלמות היא לא מוצר חסכון מנדטורי (כלומר לא לכל העובדים יש קרן השתלמות).
- עבור שכיר המעסיק מפקיד לרוב 7.5% מהשכר ברוטו והעובד מפקיד 2.5% מהשכר. הפקדה של עצמאי היא שונה ותלויה במחזור ההכנסות ובכדאיות הטבות המס.
- ניתן למשוך את החיסכון מקרן ההשתלמות כמשיכה הונית (כלומר לא כקצבה) לאחר 6 שנים או לאחר 3 שנים במקרה שאנו רוצים להשתמש בכספים לצרכי השתלמות ולימודים.
- כל הרווחים שהצטברו מהפקדה עד התקרה המוטבת פטורים ממס רווחי הון. זאת הטבה משמעותית מאוד שלא ניתן למצוא באפיקי השקעה אחרים.
- דמי הניהול ההמוצעים לשנת 2017 עמדו על 0.61%
- התשואה הממוצעת לשנת 2017 עמדה על 6.9%. ב-5 השנים האחרונות התשואה הייתה 5.16% לשנה.

שאלת השאלות: האם כדאי להשתמש בכספי הקרן להקטנת המשכנתא?

אם נענה באופן כלכלי ופשטני התשובה תהיה תלויה בתשואת הקרן בהשוואה לריבית המשכנתא.

אם הקרן השיגה בשנים האחרונות 6% תשואה בעוד הריבית על המשכנתא תהיה 4% אז כנראה שאין הצדקה כלכלית לשימוש בקרן.

במילים אחרות, בשביל מה להשתמש בכסף שאני מרוויח עליו 6% בשביל לחסוך 4%?

דוגמא:

זוג צעיר מתכוון לקחת משכנתא של 800 אלף שקלים. הם מתלבטים האם להשתמש בקרן השתלמות נדילה בסך 100 אלף שקל ובכך להקטין את גובה המשכנתא ל-700 אלף.

גובה המשכנתא	החזר חודשי התחלתי	תקופת המשכנתא	סך הריביות שנשלם לאורך התקופה
800,000	4,600	15-25	375,000
700,000	4,600	13-20	255,000

*מחושב על פי סימולציה של עליות ריביות ועליות מדד המחירים לצרכן

על פי המספרים בטבלה*, הקטנה של המשכנתא ב-100 אלף שקל תוך שמירה על אותו החזר חודשי עשויה לחסוך לנו כ-120-130 אלף שקל לאורך התקופה. בהחלט סכום לא מבוטל אלא שאם נשאיר את ה-100 אלף שקל בקרן ההשתלמות ונניח תעשה תשואה של 5% בשנה, אז בעוד 20 שנה הרווח הנקי שלנו יהיה 165 אלף שקל.

במקרה שהקרן תעשה 6% שנתי, הרווח כבר יעמוד על 220 אלף. בהקשר הזה חשוב לזכור שמה שהיה הוא לאו דווקא מה שיהיה ואף אחד לא מבטיח שביצועי העבר של הקרנות יעידו על ביצועי העתיד.

מתי כן כדאי להשתמש בקרן ההשתלמות?

יכולות להיות סיבות שונות ומגוונות להחליט שאנחנו בכל זאת נכניס את קרן ההשתלמות לתוך המשכנתא.

הראשונה היא התזרים החודשי. כלומר נכון שתיאורטית לא כדאי להכניס את קרן ההשתלמות שעושה 6% תשואה בשנה כדי להקטין משכנתא שעלותה 4% בשנה אבל בדוגמא למעלה למשל, הקטנת המשכנתא גם יכולה להקטין את ההחזר החודשי בכמעט 600 שקל לחודש (אך אז משאירים את תקופת המשכנתא ל-25-15 שנה).

סיבה נוספת ואולי משמעותית יותר שעשויה להיות לשימוש בכספי הקרן היא כדי להקטין את יחס המימון במשכנתא.

נניח שאותו זוג המבקש 800 אלף שקל משכנתא רוכש דירה שעלותה 1.25 מיליון שקל. המשמעות מבחינת הבנק היא משכנתא ביחס מימון של 64%. אם ישתמשו בכספי הקרן הם יוכלו לרדת אל יחס מימון של 60% ומטה ולכן יקבלו בהגדרה ריביות טובות יותר.

סיבה נוספת היא שכרגע אנחנו נמצאים בסביבת ריביות יחסית נוחה לנטילת משכנתא שכן ריבית בנק ישראל נמצאת בשפל היסטורי כבר למעלה משלוש חצי שנים. בהחלט יכול להיות שעליית הריביות תביא למצב שבדאי לנגוס ולהקטין את החוב שלנו (שוב, תלוי איזו תשואות ישיגו הקרנות בסביבת ריבית עולה ומה יכולת ההחזר שלנו).

צריך לדעת: הלוואה דרך קרן ההשתלמות שלנו

עוד נקודה שצריך להכיר לפני שמחסלים את קרן ההשתלמות הקיימת בשביל המשכנתא היא האפשרות ליטול הלוואה כנגד כספי הקרן, הלוואה שלרוב תהיה האטרקטיבית ביותר שתוכלו לקבל. מה התנאים לקבלת הלוואה?

- אם הקרן נזילה, ניתן לקבל עד כ-80% מכספי הקרן, בריבית שתנוע לרוב סביב פריים מינוס חצי ועד פריים פלוס חצי וזאת לתקופה מרבית של 7 שנים.
 - אם הקרן לא נזילה, ניתן לקבל עד כ-50% מכספי הקרן, בטווח ריביות זהה ושוב לתקופה של עד 7 שנים.
- נכון לכתיבת שורות אלו פריים מינוס חצי מביא אותנו לריבית של 1.1% בעוד שהריבית הממוצעת להלוואות רגילות בבנקים היא 5.8%. בנוסף, הקרן שלנו ממשיכה לעבוד ולרוב כאמור צוברת תשואות גבוהות יותר מהריבית.

אגב בחלק מהמקרים ניתן ליטול את הלוואה בבלון חלקי, כלומר תקופת הלוואה לשלם רק את תשלומי הריבית ובסוף התקופה לשלם את כל סכום הלוואה במכה אחת. לאופציה כזאת יש יתרונות אך גם חסרונות ולכן צריכים להיות זהירים ומחושבים בשימוש שלה.

בשורה התחתונה:

אין כאן תשובה חד משמעית. על פניו, קרנות השתלמות מניבות היום תשואה גבוהה יותר מאשר עלות המשכנתא ולכן לא משתלם כיום להשתמש בכספי הקרן כדי להקטין את גובה החוב. עם זאת, הרצון להוריד את יחס המימון כדי לקבל ריביות טובות יותר, רצון להוריד את ההחזר החודשי או לצמצם את גובה החוב ההתחלתי עשויים לעודד אותנו לפדות את כספי הקרן. כדאי מאוד לבדוק ולהתייעץ לפני שפורעים כלי השקעה עם מאפיינים והטבות ייחודיות כמו אלו של קרן ההשתלמות.

הכותב הוא יועץ משכנתא פרטי, בעל החברה תומר ורון – משכנתא, פיננסיים והחיים עצמם אין לראות בכתוב כל המלצה לפעולה בכלל ובפדיון קרן ההשתלמות בפרט. הפוסט נועד להנגיש ידע פיננסי חשוב ולהאיר עוד כיווני מחשבה.

